

Literatura

- Fediuk, F. - Balzhimaa, I. - Ciniburk, M. (1966): The Neratovice complex – a product of metasomatic transformation of volcanites into rocks of plutonic appearance. – Paleovolcanites Bohemian Massif, 51–60, Charles Univ. Prague.
- Jakeš, P. - Zoubek, J. (1985): Nová interpretace neratovického komplexu. 1 s. In Jakeš, P. - Kopecký, L. ml. a kol.: Svodná zpráva za úkol 2015 za období 1981-5. – MS Ústř. úst. geol. Praha.
- Kadounová, Z. (1989): Studie geologicko-průzkumných prací neratovického masivu. Předprojektová studie. – MS Ústř. úst. geol., 14 s. Praha.
- Matějka, A. (1921): O geologických poměrech severního Povltaví. – Sbor. Stát. geol. Úst. ČSR 1, 49–81. Praha.
- Zoubek, J. (1988): Proterozoikum. In Straka, J. a kol.: Vysvětlivky k základní geologické mapě ČSFR 1 : 25 000 12-241 Roztoky. – Ústř. úst. geol. Praha.
- Zoubek, J. (1990): Proterozoikum. In Straka, J. a kol.: Vysvětlivky k základní geologické mapě ČSFR 1 : 25 000 12-223 Odolena Voda. – MS Ústř. úst. geol. Praha.

Geohelp, Na Petřinách 1897, 162 00 Praha 6

VULKANOPLUTONICKÁ FORMACE ROŽMITÁLSKÉ KRY A VÝSLEDKY JEJÍ KORELAČNÍ ANALÝZY

VOLCANO-PLUTONIC FORMATION OF THE ROŽMITÁL BLOCK AND THE RESULTS OF ITS CORRELATION ANALYSIS

(22-12 Březnice)

Ferry Fediuk

Bohemicum, Cambrian, Granitoid, Dacite

Úvod

Objev ložiska zlata (+ Cu a W) Vacíkov-Petráčkova hora v jz. části rožmitálské kry na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let (Studničná, Studničný) vyvolal v následných letech výrazně zvýšenou výzkumnou i průzkumnou aktivitu v tomto uzlovém bodu bohemika. V roce 1992 pověřil podnik GMS Praha firmu Geohelp, aby mezi mnoha jinými studiemi zde prováděnými zpracovala korelace vyvřelin, které na tomto ložisku i v jeho okolí vystupují, jednak mezi nimi navzájem, jednak ve vztahu k relevantním vyvřelinám širšího kontextu Českého masivu. Tato zakázka byla dokončena koncem I. čtvrtletí 1993 a formou zprávy (Fediuk 1993) předána zadavateli. Protože některým dalším pracovníkům v této oblasti se zmíněná zpráva jeví jako těžko dostupná či dokonce neznámá, využívám s laskavým svolením GMS této přiležitosti, abych výtah jejich nejjednodušších výsledků zveřejnil. Poznání geologických poměrů rožmitálské kry postupně krystalovalo přispěním řady autorů do podoby nynějšího, značně pokročilého stavu (viz zejména Havlíček 1977, Studničný 1986, Chlupáč et al. 1992 aj.). Z jeho mnoha stránek je předkládaná zpráva soustředěna pouze na zdejší vyvřeliny a z nich na dvě nejrozšířenější a ložiskově nejvýznamnější kategorie – na granitoidy a dacitoidy.

Granitoidy

Drobnozrnné až středně zrnité, místy porfyrické granitoidy, vystupující v nejtypičtějším vývoji v oblasti Petráčkovy hory, byly od dob Pošepného a Kettnera až po současnost předmětem značně kontroverzních názorů, včetně tvrzení, že to vlastně žádné granitoidy nejsou. Tento posledně uvedený názor je třeba odmítout: hornina všechny atributy granitoidu jednoznačně splňuje. Ani řadu dalších dřívějších názorů o nich nelze přijmout. Nejsou to horniny hybridní a neodpovídají žádnému z blízkých typů granitoidů středočeského plutonu, ani blatenskému, ani kozlovičkému a nejméně okrajovému. Rovněž nepředstavují nový samostatný typ středočeského plutonu. Naopak na základě mineralogické a makro- i mikrogeochemické shody se sousedními dacitovými horninami je lze prohlásit za subvulkanity, jež s dacitoidy tvoří genetický celek, jak to proklávali již Drozen et al. (1986). Při předpokladu spodnokambrického stáří dacitoidů představují tedy rožmitálské granitoidy nejstarší známý paleozoický plutonit Českého masivu. Podle klasifikace IUGS odpovídají granodioritu až kvarcmonzodioritu. Srovnání se subvulkanickými alaskity (albitgranity, plagiaplity apod.) jílovského pásma je opodstatněné jen pokud jde o jejich sepětí s vulkanity, avšak naprosto v žádném jiném ohledu.

Dacitoidy

Vulkanity, souborně označené jako dacitoidy, oscilují v klasifikačním diagramu TAS od podružných trachyandezitů (benmoreitů) přes převládající trachydacity a méně časté dacity až po ryolity. I když pro jejich část lze pokládat za pravděpodobný či dokonce prokázaný mělce intruzívní původ (Pertold et al. 1993), ještě méně lze pochybovat o extruzívní povaze dalších částí (Drozen et al. 1986 aj.). Z toho ovšem plyne, že jde o nedílnou součást stratigrafického sledu spodního kambria. Rožmitálské dacitoidy připomínají do určité, ale zdaleka ne vyhraněné míry dacitoidy svrchnokambrického křivoklátsko-rokycanského pásmá, mnohem podobnější jim jsou dacitoidy počevilského komplexu. Diametrálně odlišné jsou dacitoidy jílovského pásmá a značně jinými charakteristikami se vyznačují analogické paleozoické vulkanity lugika i silezika. Draselnost rožmitálských dacitoidů je extrémní v českém i mezinárodním kontextu. I když druhotný pohyb kalia je tu zřejmý, není doloženo, že jde o import z cizích zdrojů.

Závěrečné interpretace

Z hlediska tektonomagmatické pozice vykazuje rožmitálský vulkanoplutonický komplex při výrazně alkalicko-vápenaté povaze svých hornin (zdejší podružnější bazika jsou v tomto ohledu méně vyhraněná a geneticky ncjednotná či dokonce sporná) zřetelné rysy ostrovné obloukového vulkanismu pokročilého stupně zralosti. Je-li správné zařazení sedimentárního ekranu tohoto komplexu do spodního kambria, pak je i stáří zdejších vulkanoplutonitů spodníkambrické.

Literatura

- Drozen, J. - Röhlich, P. - Studničná, B. - Studničný, I. (1986): Vulkanogenní vývoj spodního kambria v rožmitálské kře a jeho zrudnění. – Věst. Ústř. Úst. geol., 61/5, 265–272, Praha.
 Fediuk, F. (1993): Srovnání horninových celků lokality Petráckova hora-Vacíkov s jílovským pásmem a dalšími relevantními jednotkami Českého masívu. – MS Geohelp, Praha.
 Havlíček, V. (1977): The Paleozoic (Cambrian-Devonian) in the Rožmitál area. – Věst. Ústř. Úst. geol., 52/2, 81–94, Praha.
 Chlupáč, I. et al. (1992): Paleozoikum barrandienu (kambrium-devon). – Čes. geol. úst., 292 s., Praha.
 Pertold, Z. et al. (1993): Řešení geologicko-ložiskového typu Au-Cu zrudnění na lokalitě Vacíkov. – MS katedra ložisk. geol. Přírodověd. fak. Univ. Karlovy, Praha.
 Studničný, I. (1986): Rožmitálská kraj. Závěrečná zpráva pro PGS 1984–6, geologická interpretace geofyzikálních podkladů. – MS katedra užité geofyz. Přírodověd. fak. Univ. Karlovy, Praha.

Geohelp, Na Petřinách 1897, 162 00 Praha 6

GEOCHEMIE ROP A PLYNŮ A MODELOVÁNÍ JEJICH TVORBY ZE ZDROJOVÝCH HORNIN V OBLASTI STYKU ZÁPADNÍCH KARPAT A ČESKÉHO MASÍVU

OIL AND GAS GEOCHEMISTRY AND MODELLING OF THEIR GENERATION FROM SOURCE ROCKS IN THE CONTACT OF THE WEST CARPATHIANS AND THE BOHEMIAN MASSIF

Juraj Francú¹ - František Bůzek² - Pavel Müller¹ - Oldřich Krejčí¹ - Zbyněk Boháček¹ - Miroslav Michaliček¹

Geochemistry, Oil, Gas, Modelliny

V letech 1992 a 1993 byla v brněnské pobočce ČGÚ a izotopové laboratoři ČGÚ na Barrandově ve spolupráci s Ústavem chemie a dynamiky geosféry Výzkumného centra v Jülichu v Německu řešena problematika tvorby, migrace a akumulace uhlovodíků z geochemického a geodynamického hlediska.

Výzkum navazoval na dřívější práce Čáslavského (1990) a Müllera et al. (1991). Pojetí bylo zaměřeno na propojení geodynamického a geochemického modelu vývoje oblasti s analýzami specifických organických látek vypovídajících o geologických procesech.

Organické látky byly analyzovány jak v horninách tak ropách a plynech. Geochemické charakteristiky hornin (odraznost vitrinitu, organický uhlík a parametry pyrolyzy Rock-Eval) poskytly detailnější informace o faciálním typu zdrojových hornin a jejich diagenezi a katogenezi. Tyto údaje je však možné zjistit pouze u hornin. Pro korelací uhlovodíků s jejich pravděpodobnými zdrojovými horninami byly proto analyzovány takové skupiny látek, které